

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 466/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Evou Szikorovou, advokátkou, Hollého 1854/9, Šaľa, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 7Cdo/83/2018 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Cdo/83/2018 z 27. mája 2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 23Co/379/2016 zo 7. augusta 2017 a v spojení s rozsudkom Okresného súdu Galanta č. k. 15C/15/2012 z 15. marca 2016 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. septembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a uznesením najvyššieho súdu č. k. 7Cdo/83/2018 z 27. mája 2020, navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Alternatívne sťažovateľ navrhuje zrušiť rozhodnutia všeobecných súdov označených v záhlaví tohto uznesenia a vec vrátiť Okresnému súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) na ďalšie konanie. Sťažovateľ zároveň žiada náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že právny predchodca žalobcov sa žalobou zo 6. marca 1996 domáhal, aby okresný súd zaviazal sťažovateľa v procesnej pozícii žalovaného

zdržať sa a akokoľvek nakladať s desaťdielnym dokumentárnym filmom s názvom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „dokumentárny film“), a to až do doby uzatvorenia zmluvy, a aby zaviazal sťažovateľa na zaplatenie majetkovej a nemajetkovej ujmy a náhrady trov konania.

3. Okresný súd ostatným rozsudkom č. k. 15C/15/2012 z 15. marca 2016 rozhodol tak, že sťažovateľ je povinný žalobcom (právnym nástupcom žalobcu, pozn.) zaplatiť sumu 4 979,09 eur (z titulu autorskej odmeny, pozn.) do troch dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok). Vo zvyšnej časti súd návrh zamietol (II. výrok). O náhrade trov konania súd rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozsudku (III. výrok).

4. Proti prvostupňovému rozsudku podal odvolanie sťažovateľ v časti jeho výroku I a žalobkyňa v 1. rade v časti jeho výroku II, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok súdu I. inštancie potvrdil v časti zaplatenia sumy 4 979,09 eur (I. výrok), rozsudok súdu I. inštancie zmenil v časti zamietnutia úroku z omeškania zaplatenia sumy 4 979,09 eur tak, že sťažovateľ je povinný zaplatiť žalobcom sumu 4 979,09 eur s úrokom z omeškania (II. výrok), rozsudok súdu I. inštancie zmenil v časti zamietnutia zaplatenia nemajetkovej ujmy tak, že sťažovateľ je povinný zaplatiť žalobcom nemajetkovú ujmu vo výške 3 319,39 eur (III. výrok), a rozsudok súdu I. inštancie zmenil v časti zamietnutia zdržania sa nakladania s dielom tak, že sťažovateľ je povinný zdržať sa až do doby uzavretia zmluvy so žalobcami v 1. a 2. rade akéhokoľvek nakladania s dokumentárnym filmom (IV. výrok), žalobcom v 1. a 2. rade priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania (V. výrok).

5. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie explicitne len podľa § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), zároveň poukázal na nezákonnosti, ktoré predstavujú základ dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP, na ktoré najvyšší súd prihliadol a o ktorom rozhodol tak, že rozsudok krajského súdu vo výrokoch II, III, IV a V, ktorými zmenil prvostupňový rozsudok a rozhodol o trovách odvolacieho konania, zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie (I. výrok), dovolanie vo zvyšnej časti odmietol (II. výrok).

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Jadro argumentácie sťažovateľa predstavuje námietku, že konajúce súdy (okresný súd, krajský súd a najvyšší súd) sa správne nevysporiadali s otázkou vecnej legitímácie sporových strán, keďže považovali žalobcov za oprávnených pri vymáhaní ich nároku na autorskú odmenu od sťažovateľa, pričom súd I. inštancie k otázke vecnej legitímácie prvýkrát vyslovil svoj právny názor až po dvadsiatich rokoch konania. Sťažovateľ k tejto skutočnosti tvrdí:

a) za rozhodujúcu pre posúdenie vecnej legitímácie strán považujú súdy v podstate irelevantnú okolnosť (žalobcom tvrdenej, no v konaní nijako nepreukázanej) neexistencie zmluvy medzi žalobcom a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „STV“), preto táto nemohla byť výrobcom, t. j. na dielo takto vytvorené ako celok nevykonáva autorské právo STV;

b) k ústavne súladnému posúdeniu otázky vecnej legitímácie strán konajúcim súdom stačilo zistenie, že nároky, ktorých sa žalobca žalobou domáha, sú upnuté k filmovému dielu vyrobenému klasickou kinematografickou technológiou, a preto súd pozná zákon [v okolnostiach veci ide o ustanovenie § 1 dekrétu prezidenta republiky č. 50 zo 17. augusta 1945 o opatreniach v oblasti filmu (ďalej len „dekrét prezidenta“), ktorým sa zaviedla tzv. filmová výhrada, v rámci ktorej platil

v oblasti filmovej tvorby štátny monopol až do 5. januára 1996, teda do nadobudnutia účinnosti zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 1/1996 Z. z. o audiovizii v znení neskorších predpisov, ktorým sa ukončilo monopolné postavenie štátu v oblasti kinematografie] a musel tak dospieť k záveru, že jednou zo sporových strán v konaní musí byť štát. Štát medzi sporovými stranami označený v žalobe nebol, tak súd I. inštancie mal žalobu zamietnuť meritórnym rozhodnutím.

7. Sťažovateľ poukazuje na množstvo dôkazov, podkladov, ktoré nedostatok vecnej legitímácie strán preukazujú:

- a) sťažovateľ bol v rozhodujúcom čase riadnym, interným zamestnancom STV a z poverenia zamestnávateľa vyrábala zamestnanecké dielo;
- b) k výrobe si prizval pôvodného žalobcu – externého kameramana [REDACTED];
- c) výroba diela prebiehala štandardne, v súlade so zákonom, neboli vznesené žiadne autorskoprávne ani tvorivé námietky;
- d) STV za výrobcu filmového diela označili aj právni nástupcovia žalobcu;
- e) právne významná skutočnosť je aj to, že po zostrihaní v STV bola obrazová snímka žalobcu, ktorú vytvoril v USA, skonzumovaná vo filmovom diele ako celku, preto v pôvodnej podobe zanikla a stala sa neoddeliteľnou súčasťou nového, samostatného diela, akým filmové dielo je;
- f) z dôvodu filmového diela ako kompaktného celku nie je možné podiely jednotlivých autorov zúčastnených na vytvorení filmového diela uplatňovať samostatne.

8. K posúdeniu vecnej legitímácie strán súdy považujú za rozhodujúce neexistenciu zmluvy medzi žalobcom a STV. Tejto skutočnosti pripisujú taký význam, že prekrúcajú platné právo (štátnu výhradu) a princípy autorského práva (žaloba musí byť podaná menom autorov všetkých zložiek filmového diela). K otázke zmluvy medzi žalobcom a STV sťažovateľ poukazuje (premietnutím obsahu svojho dovolania, pozn.) na nasledujúce skutočnosti:

- a) súdy nereflektovali na výsledky vylučenia sťažovateľa, ktorý tvrdil, že autorské zmluvy v jeho prítomnosti podpísali autori všetkých zložiek filmového diela;
- b) súdy nezisťovali, či také zmluvy existujú;
- c) súdy neskúmali, či s ohľadom na konkrétne okolnosti veci existuje konkludentné konanie medzi žalobcom a STV podľa § 27 6 zákona č. 35/1965 Zb. o literárnych, vedeckých a umeleckých dielach (autorský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „autorský zákon z 1965“) prípadne hromadná zmluva podľa § 22 ods. 1 autorského zákona z 1965 a pod.;
- d) sťažovateľ svoje právne názory opiera o právnu vedu, ktorá podľa jeho názoru otázku zmlúv medzi autormi a výrobcom podľa § 6 autorského zákona z 1965 rieši jednoznačne, poukazujúc na ťažiskové dielo [REDACTED].

9. Sťažovateľ uzatvára, že ani autorský zákon z 1965, ani dekrét prezidenta nespájali so žiadnym negatívnym právnym následkom skutočnosť, ak v čase ich účinnosti štát ako výrobca filmového diela neuzavrel zmluvu predpokladanú v § 6 autorského zákona z 1965 s autormi jednotlivých zložiek filmového diela. Výkon práv autorov mu totiž patril aj bez ich výslovného prívolenia. Prednosť mal samotný účel a zmysel § 6 autorského zákona z 1965, aby sa filmové dielo bez komplikácií vyrobilo a uplatnilo, preto žalobca v čase podania žaloby nedisponoval takými právami k filmovému dielu, ktoré by ho oprávňovali na podanie žaloby.

10. Vo vzťahu k dovolaciemu súdu namieta zmätočné, nepreskúmateľné odôvodnenie založené na chybnej, všeobecnej a neurčitej argumentácii, ktorý sa skutočným predmetom dovolania zaoberal v skratke až v samotnom závere svojho rozhodnutia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov v konaní, ktorého predmetom boli spory o nároky vyplývajúce z autorských práv žalobcu v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia vecnej legitímácie strán v konaní. Podstatou v okolnostiach tejto prerokúvanej veci je rozdielne právne nazeranie na vecnú legitímáciu strán v konaní o ochrane autorského práva sťažovateľom a súdmi.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu:

12. Ústavný súd v úvode poukazuje na to, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (porov. I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04).

13. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (porov. I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, III. ÚS 152/03, IV. ÚS 177/05). Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

14. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom. Právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru mal teda krajský súd v rámci odvolacieho konania, a preto by právomoc krajského súdu predchádzala právomoci ústavného súdu. Uvedené predstavuje dôvod na odmietnutie časti ústavnej sťažnosti smerujúcej proti napadnutému rozsudku okresného súdu, a to podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

15. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie 13. novembra 2017. Sťažovateľ v dovolaní opísal nezákonnosti v konaní, ktoré považoval za dostatočný základ pre prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, prípadne podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Z dôvodu poznania záverov uznesenia veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. k. 1 VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017, v zmysle ktorých je kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP a § 421 CSP neprípustná, sťažovateľ podal dovolanie len podľa § 421

ods. 1 písm. b) CSP. Aj napriek uvedenému najvyšší súd s použitím výkladového pravidla uvedeného v § 124 ods. 1 CSP ustálil dovolanie sťažovateľa tak, že akceptoval obsah dovolania z dôvodov podľa § 420 písm. f), § 421 ods. 1 písm. a) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP (body 3.1 až 3.3 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu) a následne podľa tohto systematického prístupu posúdil prípustnosť jednotlivých dovolacích dôvodov.

16. Vzhľadom na uvedené je preto možné ustáliť, že v danej veci síce nebolo dovolanie podané zo strany sťažovateľa explicitne podľa § 420 písm. f) CSP, hoci argumentačne poskytol v dovolaní určitý základ na naplnenie tohto dôvodu dovolania, preto najvyšší súd uvedené tvrdenia sťažovateľa podriadil pod predmetný dovolací dôvod a sťažovateľove námietky proti dovolaním napadnutému rozsudku krajského súdu v dovolacom konaní aj preskúmal. Za takýchto okolností meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď najvyšší rozhodol o podanom dovolaní [vrátane dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP], by bolo porušením princípu subsidiarity ako kompetenčného princípu vymedzujúceho vzťah medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 728/2016).

17. Ústavný súd zdôrazňuje, že právomoc najvyššieho súdu poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa označeným v bode 1 tohto uznesenia predchádza oprávneniam ústavného súdu, a to vzhľadom na princíp subsidiarity v čl. 127 ústavy, a preto pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a skutočnosť, že sťažovateľ túto možnosť využil, zakladá dôvod aj na odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

18. V zmysle čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti a nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré ich pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu všeobecné súdy vyvodili. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňované a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

19. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že v odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne

objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pripomenul, že podľa jeho ustálenej judikatúry, ktorá odráža zásadu riadneho výkonu spravodlivosti, by sa v rozsudkoch súdov mali primerane uvádzať dôvody, z ktorých vychádzajú. Rozsah, v akom sa uplatňuje táto povinnosť odôvodnenia, sa môže líšiť podľa povahy rozhodnutia a musí sa určovať na základe okolností prípadu. Aj keď čl. 6 ods. 1 dohovoru ukladá súdom povinnosť odôvodniť svoje rozhodnutia, nemožno ho chápať tak, že si vyžaduje podrobnú odpoveď na každý argument. Odvolací súd tak môže zamietnutím odvolania v zásade iba potvrdiť dôvody rozhodnutia nižšieho súdu (García Ruiz proti Španielsku, rozsudok Veľkej komory ESLP z 21. 1. 1999, č. 30544/96, bod 26 a tam odkazovaná judikatúra).

20. Ústavný súd je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Rozsah svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľ vymedzil tak, že za zásah porušujúci jeho základné práva a slobody označil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako celok, teda všetky jeho výroky vrátane jeho prvého výroku o zrušení napadnutého rozsudku krajského súdu vo výrokoch II, III, IV a V, ktorými zmenil prvostupňový rozsudok. Vo vzťahu k tejto časti napadnutého uznesenia sťažovateľ v ústavnej sťažnosti neprináša žiadne námietky či dôvody ústiace do návrhu vysloviť porušenie niektorého z jeho základných práv alebo slobôd. Z uvedeného dôvodu ústavný súd vylúčil ústavný prieskum zodpovedajúcej časti, t. j. prvého výroku napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

21. Podstatná sťažnostná argumentácia smeruje proti II. výroku napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým dovolanie odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. f) CSP. Z obsahu argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ prevažne len zhrnul svoju doterajšiu argumentáciu v dovolaní do ústavnej sťažnosti, a to bez dostatočnej ústavnoprávnej relevancie. Z obsahu ústavnej sťažnosti v podstate vyplýva, že nesprávne posúdenie vecnej legitímácie strán v konaní, ktoré viedlo k porušeniu ním označených základných práv a slobôd, mali spôsobiť všeobecné súdy na všetkých stupňoch ako jeden celok. Sťažovateľ najvyššiemu súdu explicitne vyčíta zmätočné, nepreskúmateľné odôvodnenie založené na chybnnej, všeobecnej a neurčitej argumentácii.

22. Z uvedeného vyplýva absencia relevantných námietok a prezentovanie súvislostí týkajúcich sa porušenia označených práv vo vzťahu k predmetnej časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Sťažovateľ nijako nepolemizuje so závermi najvyššieho súdu o odmietnutí svojho dovolania. Nielen podstatou konania pred ústavným súdom, ale najmä podstatou samotnej ústavnej sťažnosti by z hľadiska jej potenciálneho úspechu mala byť argumentácia majúca ústavný, a nielen zákonný rozmer (IV. ÚS 462/2021) V ústavnej sťažnosti ju však nebolo možné identifikovať. Ústavný súd považuje za žiaduce dať do pozornosti, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti je kritériom klasifikačným, nie kvalitatívnym. Kritika právnych záverov všeobecných súdov pri poskytovaní ochrany „zákonným“ subjektívnym právam účastníkov konania musí mať v ústavnej sťažnosti nevyhnutné prepojenie na základné práva a slobody sťažovateľa, a to nielen na úrovni návrhu na rozhodnutie vo veci samej, ale aj v rovine odôvodnenia ústavnej sťažnosti (III. ÚS 463/2018).

23. Aj napriek hraničnej ústavnoprávnej argumentácii ústavný súd pristúpil k prieskumu ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v rozsahu jeho II. výroku. Vychádzajúc z uvedených východísk, úloha ústavného súdu sa vo veci sťažovateľa obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom

odôvodnil svoj záver o odmietnutí dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. V opačnom prípade by totiž ústavný súd nahrádzal právomoc najvyššieho súdu, čo s odkazom na jeho ústavné postavenie zjavne nie je jeho úlohou.

24. Sťažovateľ v súvislosti s dovolaním podľa § 420 ods. 1 písm. a) CSP namietal odvolacím súdom nesprávne právne posúdenú aktívnu a pasívnu vecnú legitímáciu, ktorou nedisponovali žalobcovia ani sťažovateľ. Toto nesprávne právne posúdenie malo podľa jeho názoru vyplývať z dvoch rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/205/2009, 4 Obdo7/2014 a z rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 266/14. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 ods. 1 písm. b) CSP namietal nesprávne právne posúdenie dekrétu prezidenta odvolacím súdom, ktorý uviedol, že *„Benešové dekréty sa na tento prípad nevzťahujú, pretože navrhovateľ natáčal pre STV bez zmluvy uzavretej s STV, teda táto nemohla byť výrobcom, pozri § 6 AZ, t. j. na dielo takto vytvorené ako celok nevykonáva autorské právo STV.“*.

25. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane pripomína (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 159/08, IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 365/2017, II. ÚS 525/2021), že otázku, kedy je prípustné dovolanie, rieši zákon, t. j. ide o otázku zákonnosti, a preto posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľa. To platí o to viac, že ústavný súd akceptuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Samozrejme, to sa netýka ústavnej neudržateľnosti výkladu ustanovení o prípustnosti dovolania najvyšším súdom, v takom prípade musí ústavný súd zasiahnuť (IV. ÚS 409/2020).

26. Ústavný súd sa v súlade s už uvedenými východiskami oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a dospel k záveru, že najvyšší súd dôvody, pre ktoré odmietol dovolanie, primerane, jasne a zároveň aj pomerne obsérne rozviedol, a to v bodoch (body 23 až 31 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu), pričom ústavný súd nezistil takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone.

27. Keďže je sťažovateľovi odôvodnenie napadnutého uznesenia známe, ústavný súd ho na tomto mieste preto nebude podrobnejšie rozoberať a bližšie rozvádzať jeho jednotlivé závery. Len pre zhrnutie uvádza, že najvyšší súd k nesprávnemu právnemu posúdeniu aktívnej a pasívnej vecnej legitímácie [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP] založil svoj názor o neprípustnosti predmetnej časti dovolania [podľa § 447 písm. f) CSP] po definícii pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu (body 30.1 až 30.3 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu) a po analýze sťažovateľom označených rozhodnutí najvyššieho súdu (bod 30.6 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu) na zhodnotení, že tieto sú postavené na iných skutkových a právnych skutočnostiach a z nich vyplývajúce „právne pravidlá“ nemajú relevantný vzťah k nosným dôvodom napadnutého odvolacieho rozhodnutia (bod 30.7 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu).

28. K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu dekrétu prezidenta odvolacím súdom [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP] sa najvyšší súd s nastolenou právnou otázkou v súvislosti s dekrétom prezidenta nezaoberal, keďže dovolací prieskum takto nastolenej otázky v okolnostiach danej veci

vyhodnotil ako akademický, bez praktického významu k odmietajúcemu dovolaciemu rozhodnutiu, poukazujúc na nosné dôvody (*rationes decidendi*), na základe ktorých odvolací súd považoval žalobcov (ich právneho predchodcu) za oprávnených pri vymáhaní nároku na autorskú odmenu práve od sťažovateľa a s ohľadom na to, že právny predchodca žalobcov natáčal dokument bez zmluvy uzatvorenej s STV (bod 31.3 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu). Najvyšší súd zároveň poukázal na to, že k uvedenému právnomu záveru dospeli nižšie súdy na základe zisteného skutkového stavu po vyhodnotení v konaní vykonaných dôkazov.

29. Ústavný súd nad rámec konštatuje, že z odôvodnenia rozsudku krajského súdu na základe rozsiahleho a precízneho dokazovania rôznymi dôkaznými prostriedkami (znalecké dokazovanie, listinné dôkazy, výpovede svedkov, prehratie VHS kaziet atď.) vyplýva, že právny predchodca žalobcov vytvoril predmetné autorské dielo, za ktoré mu prislúcha autorská odmena (bod 46 napadnutého rozsudku krajského súdu), čo založilo jeho aktívnu vecnú legitimáciu na podanie žaloby. Rovnako krajský súd považoval za preukázané, že právny predchodca žalobcov neuzatvoril žiadnu zmluvu s STV; právny predchodca uzatvoril zmluvu so sťažovateľom o podmienkach účasti na medzinárodnej filmárskej expedícii [redacted] zo 14. apríla 1992 [obsahom okrem iného bolo tvrdenie, že uzatvorená dohoda nemôže byť na úkor jeho autorských práv, sťažovateľ uzatvoril dohodu s [redacted] z 13. marca 1992 (body 38, 39 napadnutého rozsudku krajského súdu)], čo vylučuje pasívnu vecnú legitimáciu štátu.

30. Ústavný súd na základe už uvedených dôvodov uzatvára, že námietky sťažovateľa o nesprávnom vysporiadaní sa s vecnom legitimáciou strán konania najvyšším súdom sú neopodstatnené a zároveň nemajú potenciál spochybníť ústavnú konformnosť prijatých právnych záverov najvyšším súdom. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého rozsudku. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom. V tejto súvislosti ústavný súd v závere uvádza, že v konaní o individuálnej ústavnej sťažnosti nie je úlohou ústavného súdu posudzovať silu argumentov, ale spôsob, akým ich súdy posúdili. Tento spôsob musí napĺňať účel ochrany základného práva na súdnu ochranu, čo znamená že musí byť preskúmateľný, a nie svojvoľný (arbitráry).

31. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu v rozsahu, v akom ho ústavný súd preskúmal, nemožno považovať za formalistické, neodôvodnené ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení Civilného sporového poriadku upravujúcich prípustnosť dovolania a dovolacie dôvody v civilných veciach.

32. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého uznesenia je ústavný súd toho názoru, že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nesignalizuje takú príčinnú súvislosť medzi jeho obsahom a označenými právami sťažovateľa garantovanými ústavou a dohovorom, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť porušenie označených práv po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Z tohto dôvodu ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 24. augusta 2022

Miloš Maďar
predseda senátu